

Soạn bài Phong cách ngôn ngữ sinh hoạt - Ngữ văn lớp 10

Câu 1. Phát biểu ý kiến về nội dung các câu ca dao.

Trả lời:

a. Câu thứ nhất:

Lời nói chẳng mất tiền mua

Lựa lời mà nói cho vừa lòng nhau

Đây là lời khuyên chân thành trong khi hội thoại. Nội dung câu ca dao khuyên người ta phải biết lựa chọn ngôn từ sao cho nói năng đạt hiệu quả cao nhất. Đặc biệt tôn trọng và giữ phép lịch sự hãy biết lựa chọn từ ngữ, cách nói như thế nào để người nghe hiểu mà vẫn vui vẻ, đồng tình.

Câu ca dao cho thấy đặc điểm của phong cách ngôn ngữ sinh hoạt là luôn coi trọng mục tiêu thuyết phục tình cảm của người nghe.

Từ đây rút ra bài học: Khi nói năng trong sinh hoạt hằng ngày, cần phải "lựa lời" sao cho có hiệu quả giao tiếp tình cảm cao nhất.

b. Câu thứ hai:

Vàng thì thử lửa thử than

Chuông kêu thử tiếng, người ngoan thử lời

Muốn biết vàng tốt hay xấu phải thử qua lửa. Chuông thì thử tiếng để thấy độ vang. Con người qua lời nói biết được tính nết như thế nào, người nói thanh lịch, có văn hóa hay sỗ sàng, cục cằn.

Trong cuộc sống, có nhiều tiêu chuẩn được đưa ra để đánh giá một con người. Một trong những tiêu chí ấy là lời ăn tiếng nói. Người "ngoan" là người biết ăn nói khiêm nhường, nhã nhặn, biết "kính trên nhường dưới"

Câu 2. Đọc đoạn trích (SGK, tr. 114 - *Bắt sấu rừng U Minh Hạ*) và xác định ngôn ngữ sinh hoạt được biểu hiện ở dạng nào? Nhận xét về việc dùng từ ở đoạn trích.

Trả lời:

a. Trong đoạn trích ngôn ngữ sinh hoạt được biểu hiện ở dạng lời nói tái hiện: đó là lời nói của nhân vật Năm Hên trong bắt sấu rừng U Minh của nhà văn Sơn Nam.

b. Nhận xét về việc dùng chữ:

Soạn bài Phong cách ngôn ngữ sinh hoạt - Ngữ văn lớp 10

- Về nội dung: nói về vấn đề trong cuộc sống: cá sấu và việc bắt cá sấu.
- Về từ ngữ:
 - + Xưng hô gần gũi, thân thuộc: tôi, bà con,...
 - + Từ ngữ là khẩu ngữ: vậy thôi, chẳng qua là , cực lòng,...
 - + Nhiều từ ngữ địa phương: ghe, xuống, rượt,...
- Sử dụng nhiều câu tỉnh lược, dùng phối hợp câu cảm thán, câu hỏi, câu trần thuật,...